

Dosarul nr. 1ra-443/2023
1-17126538-01-1ra-20032023

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie
Judecători – Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie,

judecând, fără citarea părților, recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Plîngău Alexandru, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2022, în cauza penală privindu-i pe

Cozer Ivan xxxxx;

Cozer Maria xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 30.08.2017 – 08.12.2020;
2. Instanța de apel: 19.01.2021 – 23.06.2021;
21.03.2022-14.12.2022
3. Instanța de recurs: 06.09.2021 – 24.01.2022;
20.03.2023-25.10.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 08 decembrie 2020, inculpatul Cozer Ivan a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal și cu aplicarea art.79 Cod penal i s-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 (trei) ani.

Inculpata Cozer Maria a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal și cu aplicarea art.79 Cod penal i s-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ce constituie suma 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa

funcții sau de a exercita o activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii, pe un termen de 3 (trei) ani.

1.2 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Cozer Ivan în luna mai anul 2016, împreună cu soția Cozer Maria urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din xxxxx. Conform înțelegerii verbale, Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Ivan și Cozer Maria în perioada de angajare, iar Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhăii. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Cozer Ivan au fost calificate conform prevederilor art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, și anume, muncă forțată, adică *obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane care nu întrunește elementele traficului de ființe umane.*

Inculpata Cozer Maria în luna mai anul 2016, împreună cu soțul Cozer Ivan urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul Iurceni, raionul Nisporeni. Conform înțelegerii verbale Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Maria și Cozer Ivan în perioada de angajare, iar Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhăii. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Astfel, acțiunile inculpatei Cozer Maria au fost calificate conform prevederilor art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, și anume, muncă forțată, adică *obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane care nu întrunește elementele traficului de ființe umane.*

2. Nefiind de acord cu sentința în cauză, procurorul cât și avocatul Mocanu Serghei în numele inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria au declarat *apel*.

2.1 Procurorul în apel a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Cozer Ivan să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 ani; inculpata Cozer Maria să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 ani.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de judecată incorect a catalogat circumstanțele atenuante ca o circumstanță excepțională, or, atitudinea și comportamentul inculpaților în cadrul procesului penal dă un temei rezonabil de a presupune că aceștia n-au sesizat faptul că au comis o infracțiune și urmează a fi pedepsiți proporțional cu fapta comisă.

2.2 Avocatul Mocanu Serghei în numele inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria în cererea sa de apel a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal să fie achitați, din lipsa în acțiunile lor a componentei de infracțiune.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, la baza sentinței instanța de fond nu a pus probe care dovedesc soluția de condamnare, ci dimpotrivă probele administrate în cadrul examinării cauzei confirmă lipsa în acțiunile apelanților a elementelor constitutive a componentei de infracțiune prevăzute art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal; instanța de fond nu s-a pronunțat asupra tuturor probelor ce au fost examinate în ședințele judiciare, dar s-a limitat la transcrierea acestora din rechizitoriu în sentința adoptată, fără a se expune asupra fiecărei probe în parte; procurorul a avut obligația să indice în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu modul de săvârșire a pretinsei infracțiuni; învinuirea adusa apelanților Cozer Ivan și Cozer Maria este eronată, deoarece nu cuprinde descrierea detaliată a fiecărui semn calificativ ce se cuprinde în elementele constitutive a infracțiunii analizate; în acțiunile inculpaților lipsește elementele infracțiunii imputate.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, a fost respins apelul declarat de către procuror ca fiind nefondat, a fost admis apelul declarat de către avocatul Mocanu Serghei în numele inculpaților, casată sentința integral, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care *Cozer Ivan și Cozer Maria învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, au fost achitați din lipsa faptei infracțiunii.*

3.1 În motivarea soluției, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, cercetate și verificate în instanța de apel, a constatat că, potrivit rechizitoriului, inculpatul Cozer Ivan este învinuit în faptul că, în luna mai anul 2016, împreună cu soția Cozer Maria urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul Iurceni, raionul Nisporeni. Conform înțelegerii verbale, Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Ivan și Cozer Maria în perioada de angajare, iar Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhail. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia Gheorghe i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Inculpata Cozer Maria este învinuită în faptul că, în luna mai anul 2016, împreună cu soțul Cozer Ivan urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul Iurceni, raionul Nisporeni. Conform înțelegerii verbale Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Maria și Cozer Ivan în perioada de angajare, iar Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhail. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au impus-o pe Postolachi Lilia Gheorghe să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Inculpații nu au recunoscut vina în cele imputate nici la etapa urmăririi penale și nici la etapa cercetării judecătorești, iar cu referire la învinuirea înaintată inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, acuzatorul de stat a administrat și a prezentat instanței de judecată, următoarele mijloace de probă: declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia (f.d.164-165, 179); declarațiile martorului Bînzari Maria (f.d.166); declarațiile martorului Boldurescu Valeriu (f.d.167); declarațiile martorului Iurceac Gheorghe (f.d.172-174); declarațiile martorului Grinco Ivan (f.d.175-176); declarațiile martorului Pruteanu Tatiana (f.d.171); declarațiile martorului Răciula Ilie, decedat la data de 10 iulie 2018

(f.d.31); procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 (f.d.33, vol. I); procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 (f.d.34-35, vol. I); procesul-verbal de confruntare dintre martorul Iurceac Gheorghe și partea vătămată Postolachi Lilia din 23.05.2017 (f.d.36-37, vol. I); raportul de analiză informațională (f.d.54-80).

Astfel, instanța de apel cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile părților date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit că, inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi achitați de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal - munca forțată, adică obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane, care nu întrunește elementele traficului de ființe umane, din motiv că, nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Instanța de apel a menționat că, la caz, lipsește semnul material (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii, ceia ce înseamnă inexistența faptei incriminate.

În acest sens, instanța de apel analizând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia și apreciindu-le în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, a conchis că, prin aceste declarații se confirmă inexistența faptei incriminate inculpaților, or, din declarațiile părții vătămate rezultă că, dânsa a fost de acord să meargă să muncească la stâna de oi din satul Iurceni, raionul Nisporeni la familia soților Cozer. A lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul Iurceni la Cornei Gheorghe. Tot prin declarațiile părții vătămate se confirmă faptul că, dânsa singură a decis să se întoarcă la stâna de oi, atunci când a auzit că o caută poliție, familia Cozer a primit-o. La fel, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, instanța de apel reține că, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1 000 lei și atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 5 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat.

Raportând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia la învinuirea înaintată inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria conform rechizitoriului, instanța de apel a constatat că, acuzatorul de stat a încriminat inculpaților faptul că, *„în luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhaii. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei”*.

Însă, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că, aceasta a lucrat la stâna de oi doar o lună, după care aceasta a plecat, deoarece s-a certat cu Maricica, după

care s-a întors la familia Cozer, la stâna de oi nu a mai lucrat, iar careva probe pertinente, concludente, utile și veridice care să susțină învinuirea înaintată inculpaților precum că, „prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia Gheorghe să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate”, la materialele cauzei penale, acuzatorul de stat nu a administrat.

Or, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că, atunci când dânsa s-a întors la familia Cozer, era iarnă, însă în rechizitoriu se imputată inculpaților faptul că, ultima a lucrat din luna iunie 2016 până la 05 octombrie 2016.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a constatat că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia coroborează cu declarațiile martorului Grinco Ivan, angajat la Inspectoratul de Poliție Nisporeni, prin declarațiile căruia se confirmă că, Postolachi Lilia i-a comunicat că dorește să meargă la stână la Maria Cozer și l-a rugat să-i dea un telefon pentru a o întâmpina. Totodată, prin declarațiile martorului Grinco Ivan se atestă că ultimul deplasându-se la familia Cozer, deoarece ginerele lor era la evidența ca agresor de familie, a văzut-o pe Postolachi Lilia și a întrebat-o de ce stă aici și nu merge acasă, la ce ea a spus că nu are casă. A întrebat-o dacă nu este obijduită de către familia Cozer și ea a spus că nu și din acea zi nu a mai văzut-o, decât atunci când a fost chemată la Procuratură.

Tot în contextul aprecierii materialelor probatorii administrate la dosar, instanța de apel a reținut ca fiind relevant faptul că, martorul Bînzari Maria, care la fel lucra la Cozer Ivan în perioada de referință indicată în actul de inculpare, a indicat că, Postolachi Lilia a venit singură la lucru, odată a fugit de acolo, din ce motiv nu cunoaște și dacă s-a întors înapoi nu cunoaște, ea a mai lucrat o lună și ceva.

De asemenea, instanța de apel apreciind și celelalte probe administrate la dosarul penal de către acuzatorul de stat a stabilit că, prin declarațiile martorului Boldorescu Valeriu se confirmă faptul că, Postolachi Lilia a lucrat o lună de zile la stâna de oi a familiei Cozer, apoi a fugit, după care au adus-o înapoi. Când acesta plecase de la stână, Postolachi Lilia nu venise înapoi. Tot martorul Boldurescu Valeriu a confirmat faptul că, Postolachi Lilia nu a lucrat toată vara la familia Cozer.

Cu referire la declarațiile martorului Pruteanu Tatiana, instanța de apel a menționat că, prin aceste declarații se confirmă doar faptul că, Postolachi Lilia după ce a plecat din familia lor, s-a mai aflat în sat, iar de la săteni ultima a aflat că, Postolachi Lilia a lucrat la stâna de oi a familiei Cozer, iar prin declarațiile martorului Răciula Ilie se atestă faptul că, Postolachi Lilia i-a spus că a lucrat la Cozer Ion, dar acolo nu e bine, aceasta a stat 3 zile la stână, iar într-o dimineață a venit Cozer Ion cu tractorul și i-a spus să meargă să-și ia hainele și ei au plecat.

În ceea ce privește declarațiile martorului Iurceac Gheorghe, care a indicat că, Postolachi Lilia i-a povestit că, a muncit la Cozer Ion și nu i-a plătit și o ținea închisă și i-a comunicat că dorește să se adreseze undeva, deoarece familia Cozer nu dorește să-i

achite pentru ce a muncit și că a ținut-o închisă, instanța de apel le-a apreciat critic. Or, declarațiile acestui martor sunt combătute prin declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, care a confirmat atât faptul că, dânsa a lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul Iurceni la Cornei Gheorghe, ea singură a decis să se întoarcă, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1 000 lei și atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 1 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat, cât și faptul că, Iurceac Gheorghe a învățat-o să scrie plângere pe familia Cozer, cu acesta a mers la poliție în or. Nisporeni și a depus plângere, să scrie plângere la poliție i-a spus Iurceac Gheorghe, după care a aflat că soția acestuia era în conflict cu familia Cozer.

Instanța de apel a reținut că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia se confirmă și prin procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 din conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Ivan nu are și procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Maria nu are.

Totodată, instanța de apel a indicat că, din conținutul procesului-verbal de confruntare dintre martorul Iurceac Gheorghe și partea vătămată Postolachi Lilia rezultă că, partea vătămată Postolachi Lilia a confirmat faptul că, inițiatorul adresării la procuratură pe acest caz a fost Iurceac Gheorghe și anume ultimul i-a spus ce se comunique la procuratură.

Apreciind declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia și a martorilor Bînzari Maria, Grinco Ivan, Boldurescu Valeriu, Iurceac Gheorghe, instanța de apel a stabilit că, prin probele administrate nu se confirmă existența faptei infracțiunii de obținere a muncii forțate de la partea vătămată împotriva voinței ei, prin înșelăciune.

Or, infracțiunea de muncă forțată este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul în care partea vătămată a fost lipsită de libertatea muncii. În speță, în urma aprecierii probelor administrate la cauza penală, s-a constatat faptul că, partea vătămată Postolachi Lilia a avut libertatea de a munci, acuzatorul de stat neadministrând la materialele cauzei penale nici o probă care să confirme faptul că, aceasta a fost impusă de către inculpați să muncească, la fel, la materialele cauzei penale nefiind administrate careva probe care să confirme faptul că, inculpații au întreprins careva acțiuni de a limita sau de a priva partea vătămată de libertatea de a munci.

În această ordine de idei, sistematizând cele conturate supra, instanța de apel a conchis că, la caz nu s-a constatat existența faptei infracțiuni, din care considerente, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de apel a pronunțat o sentința de achitare în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Cu referire la apelul declarat de acuzatorul de stat, prin care s-a contestat sentința în partea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților, în temeiul art.415

alin.(1) pct. 1) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de apel a respins ca nefondat apelul în sensul declarat, reieșind din soluția adoptată în temeiul art.art.409 alin.(2), 415 alin.(1) pct. 2) raportat la art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, fiind pronunțată o sentință de achitare în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria, instanța de apel a supus analizei și aprecierii argumentele invocate de acuzatorul de stat în cererea de apel formulată împotriva sentinței instanței de fond.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu *recurs ordinar* de către procuror care în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță în alt complet de judecată din motiv că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În susținerea celor solicitate procurorul a invocat faptul că, decizia contestată este una contradictorie și neîntemeiată, mai mult, instanța de apel nu a dat un răspuns corect și argumentat tuturor argumentelor părții apărării indicate în cererea de apel.

De asemenea, recurentul susține dezacordul cu aprecierea probelor, considerând că instanța de apel nu corect a stabilit și calculat perioada în care partea vătămată a muncit la ferma familiei Cozer.

Totodată, partea acuzării a remarcat că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei nu clarifică și nu indică cu suficientă claritate de ce admite declarațiile date de partea vătămată la etapa cercetării judecătorești și nu cele de la urmărirea penală care sunt contradictorii.

Recurentul, a mai atras atenția că, partea descriptivă a deciziei contrazice dispozitivul acesteia, or, în acest sens instanța de apel a indicat două temeuri distincte de achitare, cum ar fi: lipsa faptei infracțiunii și fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1 În motivarea soluției adoptate analizând decizia contestată, instanța de recurs a constatat că, instanța de apel a invocat temeiul de achitare precum că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, însă în partea descriptivă a deciziei a indicat concluzii din care rezultă și alt temei de achitare, de rând cu cel indicat în dispozitiv.

Așadar, instanța de recurs consideră esențial de elucidat următorul aspect, prin prisma conținutului deciziei.

Potrivit deciziei de achitare, instanța de apel a indicat un șir de concluzii cum ar fi „(...) la caz, lipsește semnul material (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii (...) în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi pronunțată o sentință de achitare. În susținerea poziției sale, Colegiul penal notează că componenta de infracțiune este alcătuită (...) Or, infracțiunea de muncă forțată este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul în care partea vătămată a fost lipsită de libertatea muncii. În speță, în urma aprecierii probelor administrate la cauza penală, s-a constatat faptul că, partea vătămată Postolachi Lilia a avut libertatea de a munci, acuzatorul de stat neadministrând la materialele cauzei penale nicio probă care să confirme faptul că, aceasta a fost impusă de către inculpați să muncească, la

fel, la materialele cauzei penale nefiind administrate careva probe care să confirme faptul că, inculpații au întreprins careva acțiuni de a limita sau de a priva partea vătămată de libertatea de a munci (...)”, ceia ce semnaleză temeiul de achitare prevăzut la art.390 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, unde este stipulat că, sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, concluzie enunțată în partea descriptivă a deciziei (f.d.25-44, vol. II).

Astfel, completul de judecată a constatat că, deși instanța de apel a conchis că inculpații urmează a fi achitați de sub învinuirea înaintată din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, în urma sintezei concluziilor evocate de către aceasta în hotărârea pronunțată și menționate supra, se observă o inadvertență în stabilirea temeiului ce stă la baza achitării lui Cozer Ivan și Cozer Maria, fiind constatate concluzii cu temeuri de achitare diferite „*nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*” și „*fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii*”, temeuri prevăzute de art.390 alin.(1) pct. 1) și 3) Cod de procedură penală.

Pe cale de consecință, instanța de recurs a atestat că, menționarea concomitentă a două temeuri de achitare care se exclud una pe alta, în aceeași hotărâre judecătorească este o eroare de procedură, fapt ce semnaleză prezența temeiului pentru recurs „*motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii*”, care este prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Rezumând cele menționate mai sus, încălcările enunțate, Colegiul penal lărgit a concluzionat asupra necesității de a casa decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2022, a fost respins apelul declarat de către procuror ca fiind nefondat, a fost admis apelul avocatului Mocanu Serghei depus în interesele inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria, casată integral sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Cozer Ivan și Cozer Maria, învinuiți în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, au fost achitați din lipsa faptei infracțiunii.

5.1 În motivarea soluției adoptate cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, instanța de apel a constatat că, inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi achitați în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, din lipsa faptei infracțiunii.

Colegiul penal, apreciind în conformitate cu criteriile stabilite la art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, ansamblul probelor administrate la materialele cauzei de către acuzatorul de stat, a atestat că, la caz, nu a fost constatată existența faptei infracțiunii de muncă forțată, iar din acest considerent în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi pronunțată o sentință de achitare.

Analizând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia și apreciindu-le în conformitate cu art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, Colegiul penal a atestat că,

partea vătămată a fost de acord să meargă să muncească la stâna de oi din satul Iurceni, raionul Nisporeni la familia soților Cozer. A lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul Iurceni la Cornei Gheorghe. Tot prin declarațiile părții vătămate se confirmă faptul că, dânsa singură a decis să se întoarcă la stâna de oi, atunci când a auzit că o caută poliția, familia Cozer a primit-o. La fel, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, instanța de apel a reținut că, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1000 lei și atunci când s-a întors la ei, i-a dat datoria de 1 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat.

Instanța de apel raportând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia la învinuirea înaintată inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria conform rechizitoriului a atestat că, acuzatorul de stat a încriminat inculpaților faptul că, „în luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria, au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhaii. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei”.

Însă, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că, aceasta a lucrat la stâna de oi doar o lună, după care aceasta a plecat, deoarece s-a certat cu Maricica, după care s-a întors la familia Cozer, însă la stâna de oi nu a mai lucrat, iar careva probe pertinente, concludente, utile și veridice care să susțină învinuirea înaintată inculpaților precum că, „prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate”, la materialele cauzei penale, acuzatorul de stat nu a administrat.

Or, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că, atunci când dânsa sa întors la familia Cozer, era iarnă, însă în rechizitoriu se imputată inculpaților faptul că, ultima a lucrat din luna iunie 2016 până la 05 octombrie 2016.

Colegiul penal a constatat că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia coroborează cu declarațiile martorului Grinco Ivan, angajat la Inspectoratul de Poliție Nisporeni, prin declarațiile căruia se confirmă că, Postolachi Lilia i-a comunicat că dorește să meargă la stână la Maria Cozer și l-a rugat să-i dea un telefon pentru a o întâmpina. Totodată, prin declarațiile martorului Grinco Ivan se atestă că ultimul deplasându-se la familia Cozer, deoarece ginerele lor era la evidență ca agresor de familie, a văzut-o pe Postolachi Lilia și a întrebat-o de ce stă aici și nu merge acasă, la ce ea a spus că nu are casă, a întrebat-o dacă nu este obijduită de către familia Cozer și ultima a spus că nu. Din acea zi nu a mai văzut-o, decât atunci când a fost chemată la Procuratură.

Tot în contextul aprecierii materialelor probatorii administrate la dosar, instanța de apel a reținut ca fiind relevant faptul că, martorul Bînzari Maria, care la fel lucra la Cozer Ivan în perioada de referință indicată în actul de inculpare, a indicat că, Postolachi Lilia a venit singură la lucru, odată a fugit de acolo, din ce motiv nu cunoaște și dacă s-a întors înapoi nu cunoaște, ea a mai lucrat o lună și ceva.

De asemenea, apreciind și celelalte probe administrate de către acuzatorul de stat, Colegiul penal a reținut că, prin declarațiile martorului Boldorescu Valeriu se confirmă faptul că, Postolachi Lilia a lucrat o lună de zile la stâna de oi a familiei Cozer, apoi a fugit, după care au adus-o înapoi. Când acesta plecase de la stână, Postolachi Lilia nu venise înapoi. Tot martorul Boldurescu Valeriu a confirmat faptul că, Postolachi Lilia nu a lucrat toată vara la familia Cozer.

Cu referire la declarațiile martorului Pruteanu Tatiana, instanța de apel a atestat că, prin aceste declarații se confirmă doar faptul că, Postolachi Lilia după ce a plecat din familia lor, s-a mai aflat în sat, iar de la săteni ultima a aflat că, Postolachi Lilia a lucrat la stâna de oi a familiei Cozer, iar prin declarațiile martorului Răciula Ilie se atestă faptul că, Postolachi Lilia i-a spus că a lucrat la Cozer Ion, dar acolo nu e bine, aceasta a stat 3 zile la stână, iar într-o dimineață a venit Cozer Ion cu tractorul și i-a spus să meargă să-și ia hainele și ei au plecat.

În ceea ce privește declarațiile martorului Iurceac Gheorghe, care a indicat că, Postolachi Lilia i-a povestit că, a muncit la Cozer Ion și nu i-a plătit și o ținea închisă și i-a comunicat că dorește să se adreseze undeva, deoarece familia Cozer nu dorește să-i achite pentru ce a muncit și că a ținut-o închisă, Colegiul Penal le-a apreciat critic, deoarece declarațiile acestui martor sunt combătute prin declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, care a confirmat atât faptul că, dânsa a lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul Iurceni la Cornei Gheorghe, ea singură a decis să se întoarcă, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1000 lei și atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 1 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat, cât și faptul că, Iurceac Gheorghe a învățat-o să scrie plângere pe familia Cozer, cu acesta a mers la poliție în or. Nisporeni și a depus plângere, să scrie plângere i-a spus Iurceac Gheorghe, după care a aflat că soția acestuia era în conflict cu familia Cozer.

Instanța de apel a reținut că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia se confirmă și prin procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 din conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Ivan nu are și procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Maria nu are.

Totodată, instanța de apel a relevat că, din conținutul procesului-verbal de confruntare dintre martorul Iurceac Gheorghe și partea vătămată Postolachi Lilia din 23.05.2017, rezultă că, partea vătămată Postolachi Lilia a confirmat faptul că, inițiatorul

adresării la procuratură pe acest caz a fost Iurceac Gheorghe și faptul că, Iurceac Gheorghe a i-a spus ce să comunice la procuratură.

Astfel, apreciind declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, ale martorilor Bînzari Maria, Grinco Ivan, Boldurescu Valeriu, Iurceac Gheorghe, instanța de apel a atestat că, prin probele administrate nu se confirmă existența faptei infracțiunii de obținere a muncii forțate de la partea vătămată împotriva voinței ei, prin înșelăciune.

Or, infracțiunea de muncă forțată este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul în care partea vătămată a fost lipsită de libertatea muncii. În speță, în urma aprecierii probelor administrate la cauza penală, s-a constatat faptul că, partea vătămată Postolachi Lilia a avut libertatea de a munci, acuzatorul de stat neadministrând la materialele cauzei penale nici o probă care să confirme faptul că, aceasta a fost impusă de către inculpați să muncească, la fel, la materialele cauzei penale nefiind administrate careva probe care să confirme faptul că, inculpații au întreprins careva acțiuni de a limita sau de a priva partea vătămată de libertatea de a munci.

În această ordine de idei, sistematizând cele conturate supra, instanța de apel a conchis că, la caz nu s-a constatat existența faptei infracțiuni, din care considerente, în temeiul art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de apel a pronunțat o sentință de achitare în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2), lit. c) Cod penal.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs* de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău Plîngău Alexandru care, indicând temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

6.1. În motivarea recursului procurorul a invocat că:

- instanța de apel s-a expus nemotivat și contradictoriu asupra argumentelor părții apărării despre aprecierea greșită de către instanța de fond a probelor administrate de către partea acuzării și respectiv asupra soluției de achitare a inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria, a încălcat grav modalitatea de apreciere a probelor prevăzută în dispoziția art.101 alin.(1) Cod de procedură penală;

- instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că nu există faptul infracțiunii, în condițiile în care probe utile, pertinente și admisibile administrate de către partea acuzării dovedesc dincolo de orice dubiu rezonabil că, inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria au săvârșit fapta incriminată la etapa urmăririi penale și că aceasta faptă constituie infracțiunea prevăzută la art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal;

- instanța de apel nu a apreciat cuvenit în primul rând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, care deși nu au fost tocmai constante la toate etapele procesului penal, trebuiau coroborate cu celelalte probe asupra veridicității cărora nu există dubii;

- instanța de apel a ignorat declarațiile părții vătămate depuse la etapa urmăririi penale, preferând să descrie și să supună aprecierii declarațiile făcute în fața instanței;

- instanța de apel a apreciat distorsionat declarațiile părții vătămate, că partea vătămată a avut libertatea de a munci, că a lucrat la stâna familiei Cozer puțin până la o lună de zile, ca ar fi plecat doar o singură dată de la stâna familiei Cozer și că ar fi decis să se întoarcă de sine stătător iarna, întrucât era căutată de poliție. La acest compartiment instanța de apel trebuia să țină cont că, partea vătămată a venit pentru prima dată la stână în data de 8 mai 2016. La rândul ei, partea vătămată Postolachi Lilia a declarat la etapa urmăririi penale că dânsa a fost preluată de către Cozer Ivan cu tractorul după ce colaboratorul de poliție pe nume Ion (Grinco Ivan) a apelat telefonic pe Cozer Maria. Stabilind prin probe obiective faptul că partea vătămată Postolachi Lilia a plecat la stâna familiei Cozer în data de 8 mai 2016 și a fost observată la aceeași stână de către colaboratorul de poliție Grinco Ivan peste aproximativ jumătate de an, în toamna anului 2016, instanța de apel trebuia să înțeleagă că a existat o legătură de dependență între aflarea părții vătămate la stâna de oi a familiei Cozer și alegațiile acesteia despre prestarea unei munci neremunerate, pe care legislația națională o tratează ca muncă forțată;

- instanța de apel și nici chiar partea apărării nu au avut obiecții referitor la data în care partea vătămată Postolachi Lilia a încetat definitiv să mai presteze o careva muncă în folosul inculpaților - 5 octombrie 2016, indiferent dacă această muncă este sau nu înțeleasă ca muncă forțată;

- făcând claritate referitor la momentul începerii prestării muncii în folosul inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria și respectiv la momentul în care prestarea muncii a fost încetată, partea acuzării constată că era judicios ca instanța de apel să stabilească exact dacă în interiorul acestei perioade a existat o singură întrerupere a raporturilor ilegale de muncă sau două asemenea întreruperi;

- instanța de apel a reținut existența unei singure întreruperi a rapoartelor ilegale de muncă, însă partea acuzării a dovedit că în perioada în care partea vătămată a prestat munca în beneficiul inculpaților, aceasta a părăsit stâna de două ori, prima dată după expirarea a 2 luni de la angajare și a doua oară în dat de 5 octombrie 2016;

- martorul Iurceac Gheorghe constant a declarat că, partea vătămată a fugit de la stâna inculpaților de două ori. De asemenea, martorul Boldurescu Valerii a declarat că nu ține minte când Postolachi Lilia a venit la stână, dar a fugit de la stână aproximativ la mijlocul verii 2016 și că a lipsit o perioadă de timp;

- aceleași declarații au fost prezentate atât la etapa urmăririi penale și cercetării judecătorești în prima instanță de către martorul Bînzari Maria care corespund declarațiilor Boldurescu Valeriu;

- suficient de importante sânt și declarațiile prezentate la etapa urmăririi penale de către martorul Răciula Vasile, citite în cadrul cercetărilor judecătorești în fața primei instanțe în ordinea stabilită la art.371 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penal[;

- instanța de apel trebuia să supună unei aprecieri critice anume declarațiile făcute de către partea vătămată Postolachi Lilia în cadrul cercetărilor judecătorești în fața

primei instanțe dar și declarațiile făcute de către numiții Cozer Ivan și Cozer Maria la toate etapele procesului penal;

- partea acuzării obiectează împotriva modalității de apreciere de către instanța de apel a declarațiilor inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria și se solidarizează la acest compartiment cu observațiile făcute de către prima instanță la pct.21 a sentinței, potrivit cărora aprecierea critică a acestor declarații s-a făcut tocmai pentru motivul că inculpații au un interes în ascunderea adevărului, în situația când năzuiesc să obțină o hotărâre favorabilă, care i-ar scuti de răspundere și pedeapsă penală;

- instanța de apel a ignorat să dea apreciere procesului-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din care rezultă că plata pentru munca efectuată a primit-o tocmai în luna februarie 2017, imediat după ce a revenit la familia Cozer. În acest caz, instanța de apel trebuia să ignore doar declarațiile părții vătămate privind suma de bani primită de la inculpați, or, schimbarea vectorului de interese a părții vătămate a avut loc exact în luna februarie 2017, atunci când a fost înregistrată în cancelaria Procuraturii Nisporeni adresarea lui Postolachi Lilia, prin care s-a solicitat desculparea inculpaților;

- instanța de apel și-a motivat confuz și contradictoriu hotărârea recurată pe dimensiunea individualizării temeiului de drept pus la baza achitării.

7. Judecând recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, completul de judecată consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art.422 Cod de procedură penală (redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen - la 09.11.2022.

Conform prevederilor Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin.(3) - recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanță de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanță de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de

fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contravine dispozitivului hotărârii, acesta este expus neclar.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reține că este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023, și anume, *că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri neîntemeiate.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor și temeiurilor de casare invocate în recurs, completul de judecată constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-a găsit confirmare, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează a fi expuse în continuare.

În conformitate cu art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Conform art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În speță, instanța de recurs constată că, deși prevederile legale citate sunt obligatorii, la rejudecarea cauzei au fost ignorate.

De altfel, ținând cont de criticile din recurs, invocate prin prisma art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, completul de judecată menționează că, în decizia pronunțată la 14 decembrie 2022, instanța de apel nu a îndeplinit indicațiile date de către Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin decizia din 24 ianuarie 2022, care, potrivit art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Astfel, în decizia instanței de recurs de remitere a cauzei la rejudecare au fost date indicații clare, în privința cărora, la o nouă rejudecare instanța de apel urma să se expună și să țină cont, însă, contrar acestor indicații, aspectele evidențiate au fost lăsate fără

soluționare sau examinate superficial, mai mult au fost admise aceleași erori de drept.

Potrivit art.414 alin.(1), (5) și (6) Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

Analizând textul deciziei contestate, în raport cu argumentele acuzatorului de stat din recursul declarat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, în decizia sa din 14 decembrie 2022, instanța de apel nu a reacționat asupra erorilor de drept comise de către instanța de apel în decizia din 23 iunie 2021 și indicate în decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 ianuarie 2022, repetându-le întocmai, greșit ajungând la concluzia de a casa sentința, cu achitarea lui Cozer Ivan și Cozer Maria de sub învinuirea în săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, din lipsa faptei infracțiunii.

În urma verificării legalității și temeiniciei hotărârii atacate instanța de recurs reține că, instanța de apel „*apreciind în conformitate cu criteriile stabilite la art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, ansamblul probelor administrate la materialele cauzei de către acuzatorul de stat, atestă că la caz nu a fost constatată existența faptei infracțiunii de muncă forțată, iar din acest considerent în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi pronunțată o sentință de achitare.*”

La baza soluției de achitare a lui Cozer Ivan și Cozer Maria de sub învinuirea adusă, instanța de apel a pus declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia potrivit cărora *a fost de acord să meargă să muncească la stâna de oi la familia soților Cozer, singură a decis să se întoarcă la stâna de oi, atunci când a auzit că o caută poliția, familia Cozer a primit-o, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1 000 lei si atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 1 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat.*

La fel, instanța de apel a reținut și procesele-verbale de confruntare dintre învinuiții Cozer Ivan și Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 potrivit conținutul cărora reiese că, Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții față de Cozer Ivan și Cozer Maria nu are.

Tot în acest context, instanța de apel a reținut că declarațiile părții vătămate coroborează cu declarațiile martorilor Bînzari Maria, Grinco Ivan, Boldurescu Valeriu, Iurceac Gheorghe care în ansamblu atestă că, în acțiunile inculpaților nu s-a

constatat existența faptei infracțiunii de obținerea muncii forțate de la partea vătămată împotriva voinței ei, prin înșelăciune.

Pe lângă aceasta, instanța de recurs reține că, este pripită concluzia instanței de apel de achitare a lui Cozer Ivan și Cozer Maria de sub învinuirea în săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal din lipsa faptei infracțiunii or, instanța de apel bazându-se pe declarațiile părții vătămate a omis să dea apreciere declarațiilor inculpatului Cozer Ivan potrivit cărora „*partea vătămată mult mergea la păscut vitele. Cu plata s-au înțeles câte 1 000 lei pe lună și ea a fost de acord*” indirect recunoaște că, între partea vătămată și inculpat a fost o înțelegere verbală de prestare a muncii contra plată, înțelegere care a fost confirmată și de către inculpata Cozer Maria și care nu are ca urmare consecințe juridice, ci creează numai obligații morale.

Astfel, completul de judecată conchide că, ignorând un cumul de probe administrate la dosar, instanța de apel a admis și a apreciat prioritar numai declarațiile părții vătămate date în cadrul cercetării judecătorești, care și au fost puse la baza hotărârii de achitare, astfel expunându-se doar asupra unor probe, fără o analiză în cumul a tuturor probelor, neelucidând faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii pripite și nemotivate.

În acest sens, instanța de recurs constată că, la judecarea cauzei, instanța de apel nu a cercetat și apreciat conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, fiecare probă - din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

La fel, având în vedere faptul că, este cert confirmat faptul prestării muncii de către partea vătămată fără întocmirea vre-unui contract cu familia Cozer, în cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să constate dacă acțiunile comise de către Cozer Ivan și Cozer Maria se încadrează în baza art.168 alin.(2) lit. C) Cod penal, după cum pledează procurorul, sau urmează a fi reținută altă calificare în sarcina inculpaților.

Astfel, completul de judecată conchide că, la caz, este incident temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

Pe de altă parte, completul de judecată menționează că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia (Hirvisaari c. Finlandei (2001) § 30).

Din circumstanțele expuse, completul de judecată conchide că, instanța de apel deficitar și-a motivat soluția, încălcând prevederile art.art.414, 417-418 Cod de procedură penală, prin ce s-a comis erorile de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6 Cod de procedură penală.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate inculpaților, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să constate dacă acțiunile inculpaților se încadrează în baza art.168 alin.(2) lit. c) Cod penal, sau urmează a fi reținută altă calificare în sarcina inculpaților, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Plîngău Alexandru, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2022, în cauza penală privindu-i pe **Cozer**

Ivan xxxxx și Cozer Maria xxxxx, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie